

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le dvakrat na teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček. rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. prosto.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 8.
Četrtna številka »Napreja«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetško-delavske zveze.
Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Križev pot našega ljudstva iz teme k luči.

Iz strahu pred peklom je že marsikatera umirajoča žena izročila svojo hranilno knjižico debelmu „božjemu namestniku“, na svoje stradalne sorodnike pa je pozabila.

Nevednost, glad in strah našega do krvi izmučenega ljudstva dajejo „božjim namestnikom“ še vedno moč v roke. Samo 54 delavcev je v obeh občinah organiziranih in vendar so dosegli na Koroški Beli tako lepo zmago in bi jo bili na Jesenicah tudi, če ne bi bilo strahu pred gladom iz nevednosti. Kje ste, učitelji? Pri demokratih delate opozicijski blok s klerikalci? Kje ste vi boljši nastavljeni Konsuma? Pri Kristanu delate za kapitalistično profitarstvo produkcijo! Delavce puščate sama, čeprav ste od njih plačani! Pa delavci, tisti delavci, ki so do krvi izmučeni, tisti izpregledujejo in preganjajo nevednost in glad in strah — prav kmalu pride čas, ko ne bo nobena umirajoča žena več pozabila na stradalne sorodnike zaradi posvečenega trebuha.

OBČINSKE VOLITVE NA JESENICAH.

Klerikalni demagogiji se je posrečilo ovreči kandidatno listo SSJ dne 15. febr. 1924. Enako so demokrati odnošno nar. soc. dosegli razveljavljenje kandidatne liste Nezavisne delavske stranke Jugoslavije.

Izid volitev je z ozirom na absolutni bojkot volitev od strani socialistov in nezavisnih sledeč:
Klerikalci na Savi 174 glasov, na Jesenicah 204, skupaj 378 glasov, so padli po zadnjih volitvah za 142 glasov.

Demokrati na Savi 91, na Jesenicah 154, skupaj 245 glasov, so napredovali na Savi za 53, na Jesenicah za 79, skupno za 132 glasov.

Narodno radikalna na Savi 15, na Jesenicah 16, skupaj 31 glasov, nazadovali za 4 glasove.

Skupno se je udeležilo od 1280 opravičenih volilcev samo 654 na obeh voliščih, dočim se je udeležilo pri zadnjih državnoborskih volitvah 1028 volilcev.

To je rezultat, iz katerega naj vsa javnost razvidi, v koliko morejo klerikalci in demokrati govoriti o zmagi.

Kako je prišlo do razveljavljenja kandidatne liste SSJ, o tem priobčujemo brez komentarja izjavo kandidata namestnika sodr. Jerneja Petača, ki je bil brez moči, da zastavi z resnico kaplanu Pivku z Jesenic in kaplanu Gabrovšku iz Ljubljane načrt razveljave.

Klerikalci so dobili torej 19 odbornikov, demokrati 12, radikali 2. Trije bratci, katerim so zbog nevednosti sledili na volišče mnogi samostojno misleči delavci.

Naj ne bodo zmage pijani, osebno klerikalci, ki so s tem pravzaprav strašno pogoreli in danes lahko mirno izjavljamo: Jesenice so rdeče ne črne — vsak si lahko izračuna, da je klerikalcev na Jesenicah komaj 28%.

Demokrati pa so z vsemi silami operirali, da zvbijo volilce na volišče, toda le nekateri so jim sledili, pa le zgolj iz sovraštva proti klerikalcem in le na ta način, ker ni bilo na volišču nobene delavske stranke, so demokrati pridobili nekaj glasov, sicer bi vrag vse vzel, klerikalce in demokrate.

Demokrati so operirali s falzificiranimi letaki, da tako omamijo ljudi, kar se jim je le deloma posrečilo.

Več o celotnem bomo še poročali.
Če je količkaj pravice, se morajo te volitve razveljaviti in storilo bomo vse, da razgalimo klerikalno in demokratsko gonjo.

Gospod kaplan Pivk pa, ki se je zaklel, kakor je sam gerent g. Cerne izjavil, da bo kandidatno listo SSJ razveljavil in da bo z vsemi sredstvi skušal to doseči, pa naj si zapomni, da delavstvo ne bo nikdar in nikdar več pozabilo, kdo in kaj je klerikalizem.

Občinske volitve na Jesenicah 17. februarja 1923. so smrt jeseniškega klerikalizma, in ni daleč in dolgo ne bo, ko bo tudi na Jesenicah župan iz rdeče armade, kakor je na Koroški Beli.

Bodočnost je naša, lahko noč pogrebci.

IZJAVA.

Podpisani Jernej Petač izjavljam kot kandidat Socialistične stranke Jugoslavije za občinski zastop občine Jesenice z ozirom na dogodek razveljavljenja kandidatne liste SSJ sledeče:

Tovarniški delavec Jožef Thaler, a katerim stanujeva blizu skupaj na Jesenicah, je vprašal mene v tovarni med delom dne 14. febr. dopoldne, ali sem podpisal kandidatno listo SSJ ali ne? In ker se mu nisem hotel zameriti, ker sem vedel, da je klerikalec sem mu v šali izjavil, da jaz nisem podpisal kandidatne liste SSJ.

Isti dan dne 14. febr. 1924. na večer sta se pojavila tov. del. Jožef Thaler in kaplan Pivk z Jesenic v mojem stanovanju, ter je pri vstopu kaplan izjavil: „Nič se ne strašite, povejte, če ste podpisal kandidaturu na listi SSJ ali ne“

Izjavil sem kaplanu Pivku, da nisem podpisal. Nato mi je dejal gospod kaplan Pivk, da se odpeljemo takoj v Radovljico in me je vprašal, če se še isti večer odpeljemo, ali pa s prvim vlakom zjutraj.

Kaplan Pivk je poudaril, da kar se tiče izgube na zaslužku, vožnje in vse plača on.

Zvečer 14. febr. nismo šli, temveč 15. febr. zjutraj s prvim vlakom je bilo domenjeno in, ker smo zjutraj zamudili prvi vlak, je kaplan Pivk najel konja pri trgovcu Čebulu na Jesenicah.

Ko je konja najel kaplan Pivk, je kaplan Gabrovšek iz Ljubljane sedel na sani na Jesenicah pri Čebulu, meni pa je kaplan Pivk dejal, pojdiva peš proti Javorniku, da nas ne bodo ljudje videli, da se vsi tu nalagamo.

Jaz in kaplan Pivk sva šla peš do znamenja na razpotju Javornik — Koroška Bela in tam pred znamenjem smo se vsedli ter s konjem peljali v Radovljico.

Prišedši v Radovljico je kaplan Gabrovšek šel z menoj na okrajno glavarstvo, kjer sem v prvem sam šel v urad h gospodu komisarju Dr. Hacinu in sem podal izjavo, da nisem podpisal kandidature na kandidatni listi SSJ ter sem tudi lastnoročno podpisal pismeno uradno izjavo, da nisem podpisal kandidature.

Nato sem odšel, za menoj je pa vstopil kaplan Gabrovšek in kaj je ta imel v uradu ne vem.

Na vse to izjavljam, da sem zatajeval svoj podpis, še danes sam ne vem kako, priznam, da sem storil to iz neke neznanosti mi bojazni pred duhovščino in se nisem mogel odločiti, da povem resnico, da sem podpisal.

Ko sem šel peš z Jesenic proti Javorniku, sem željno pričakoval, da srečam katerega izmed sodrugov, toda zaman, vse je bilo v službi, jaz pa se kar nisem in nisem mogel odločiti, da bi šel pojazniti stvar s. Juriju Jeramu in tako sam ne vem, zakaj sem se pod vsiljivostjo duhovščine in Jožefa Tkalerja čutil brezmočnega, da bi bil izgovoril resnico.

Ker nisem poznal zakonitih določb o volitvah in kandidaturi, sem seveda sledil kaplanoma in tajil, ne da bi vedel, da postanejo take posledice zaradi enega podpisa.

Ne oziraje se na vse, priznam pred pričami, da me je sodr. Jurij Jeram povabil, da podam podpis kot namestnik na kandidatno listo SSJ in pojasnil mi je, da mora biti podpis lastnoročen. Ker sem bil že večkrat na političnih sestankih in sem sodr. Juriju Jeramu obljubil, da podpisem, sem šel k sodr. Leopoldu Kovačiču, kateri me je poučil, kje se naj podpisem, ime, priimek, besedo „sprejem“ in hišno šte.

Sodr. Kovačič in jaz sva bila sama v pisarni glavnega zaupnika, ko sem podpisal. Ko sem podpisal, sem zašel iz rubrike, nakar mi je Kovačič pokazal na vrsto, ker se mi je tresla roka, takoj pa sem mu dejal, da naj me le pusti, bom že sam na-

redil podpis. Tako sem svoje ime, priimek in besedo „sprejem“ in hiš. št. sam podpisal vedoma, da je to kandidatna lista SSJ.

Na vse to priznavam svoj podpis in izjavljam, da sem tajil svoj podpis na okrajnem glavarstvu v Radovljici le zaradi bojazni pred sugestijo in vsiljivostjo duhovščine, proti čemur se nisem mogel postaviti z resnico po robu, čemur je vzrok vojna doba in moji oslabei živci.

Jesenice-Fuzine 18. febr. 1924.

Jernej Petač, Jesenice, št. 42.

Priče: Jurij Jeram; Jožef Sušnik; Leopold Kovačič.

Poročilo o XV. strankinem zboru.

2. februarja popoldne.

(Nadaljevanje.)

S. Jurij Jeram — Jesenice: Počasi in s trudom naraščajo organizacije, vendar vidimo, da ne gremo nazaj in da smo pri vsej demagogiji in tajni protigagitaciji obdržali to višino, da organizacije rastejo. Pa revolucije še nismo preboleli na vsem ozemlju. In ljudje, ki ne delajo po organizacijah ne vedo, kako se bojujemo in kako napredujemo. Pučizem komunističnih provokatorjev in zaslepljeni delavci vendar še marsikje ovirajo napredek. Pa tudi te zmagujemo in ne samo politične organizacije, tudi strokovni pokret okreva. Vztrajno delo zaupnikov bo pripomoglo k še večjemu napredku, in če ne bi imeli toliko takih, ki pri vsakem nesoglasju vržejo puško v koruzo, bi bile naše organizacije lahko še dalje. Ker, čeprav težko, vendar spoznavajo ljudje čimdalje bolj, da bo resnica zmagala in da moramo za to zmago delati vsi, ki čutimo pošteno. Za nas zaupnike bo delo težko, vendar čutimo neko zadovoljstvo, ko spoznamo, da smo vršili svojo dolžnost. In da bomo pridobili če več sodelavcev, bomo morali še pisati o naših načelih. Načela javnosti še mnogo sodrugov na deželi in med industrijskim proletariatom ne pozna. Na Jesenicah imamo somišljenika inteligenta, ki si ne more predstavljati, da je naša stranka zmožna izvrševati do pitice načelo javnosti. Imel je pri tem v mislih specifikacijo bilance. Jaz sem zastopal tu mnenje, da bo stranka tudi v podrobnem vodila javne račune, kadar bo naš tisk zopet povečan. Pa to je inteligent, ki je s svojim nerazumevanjem načela javnosti izzval celo predavanje o tem vprašanju. Zato sem za to, da še nadalje pišemo o vprašanju javnih računov in poskrbimo, da bomo drugo leto objavili tudi podrobno specifikacijo. — Na izvajanju s. Čopiča moram pripomniti samo to: slišal sem, da je učitelj in se prav čudim, da učiteju ni mogoče naučiti odbor, da bi izvrševal svoje dolžnosti napram stranki. Kakšen revolucionar je to in kako so njegove trditve v skladu z njegovo močjo? Mi prihajamo s fronte, kjer imamo v delavnicah in v svoji najbližji okolici nasprotnike, ki z vsemi silami delajo proti nam, pa nam je vendar mogoče vzdržati red v svojih organizacijah. „Naprejeva“ pisava je popolnoma v skladu z našim stilom in tudi poučljivih člankov ne manjka v njem. Čudim se, da jih nihče ne vidi in omeni. Neglede na to, da smo imeli še pred kratkim očitke, da piše „Naprej“ preveč učeno. In mi ne gremo nazaj zaradi enega samega naročnika. Samo za las, če krenemo na stranpot, izgubimo lahko v delavstvu vso vero v organizacijo. „Naprej“ ostane „Naprej“ in mora naprej ne pa nazaj. — Glede „Vorwärtsa“ se zdaj boljša položaj — tudi na Jesenicah bomo našli več naročnikov, tako da bomo tudi mi pomagali razbremeniti stranko v tem oziru. Pripomnil bi pa rad še to, da bi stranka imela bolj redne dohodke, če bi izpolnjevala sama z zneskom in naslovom položnice za naročnino. — Glede „Napreje“ se tudi pri nas ne poraja želja, naj bi ostal tednik, temveč odločno zahteva, naj postane čimprej zopet dnevaik. Mi vsi na Gorenjskem se zavedamo, da bomo prišli z dnevnikom prej do cilja. [Dalje prihodajč.]

Tedenski pregled.

Parlament je laško-jugoslovansko pogodbo ratificiral. Klerikalci in Turki so pripomogli vladi za vsak slučaj do večine s tem, da so se odrekli iz zbornice. Svojim backom hočejo sedaj natveziti, da so to storili iz protesta.

Dinar je na cunjski borzi nenadoma poskočil, po zadnjih vesteh velja 725 švicarskih centimov. Hvala bogu, ni se nam treba bati, da bi zaradi tega že danes prišli do zlatih časov. V istem razmerju narašča pri nas namreč tudi draginja, čeprav izdajajo ministri „stroge“ naredbe „proti“ dražilcem. Kako resno je tem ministrom do stvari, je razvideti iz njihovega mnenja, da se protidraginjski boj v Sloveniji najbolje vodi. Ti bog, ali je kje še slabše nego je tu?

Hrvatska pokrajinska uprava bo do konca tedna likvidirana in njene posle bodo prevzele oblastne uprave. Dr. Cimić je bil izvoljen za zagrebškega velikega župana. Iz veselja nad tem, da je veliki župan postal in da se je izvršila razdelitev, je gospod pridelil sijajen ples. Ampak gospod je bil v petek imenovan. Lahko mogoče, da se bo kakšno prav skorajšnjo nedeljo še jokalo.

V Julijski krajini so fašisti na svojo listo postavili samo italijanske kandidate. Slovenskega fašista ni na nji nobenega. Tako plačuje laški nacionalizem one, ki mu pete ližeje.

Avstrijski bančni nameščenci so vsi do zadnjega v stavki. To stavko so izzvali podjetniki, ker se niso hoteli ukloniti upravičenim mezdnam zahtevam uslužbencev in so začeli z izpori.

Bolgarski voditeljski „socialisti“ so iz Cankove vlade izstopili. Umazanosti in sokrivde nad nezasišanimi terorističnimi razmerami v deželi so precej odnesli s seboj. Pogajajo se pa za nov vstop v vlado.

Na Meklenburškem v Nemčiji so se izvršile deželnozbornske volitve. Pri teh so padli socialisti od prejšnjih 138.000 glasov na 60.000 in sicer v prilog nemškimi fašistom. Na Meklenburškem so bili socialisti v koalicijski vladi z buržoazijo.

Bavarski diktator Kahr je odstopil. Na Bavarskem se je izvršilo ljudsko glasovanje za razpustitev zbornice in spremembo ustave. Skoro vsi glasovi so se izrekli za.

Separatisti so v Palatiji odstranili z vseh javnih poslopij svoje znake in zastave. Jih je torej konec.

Izvrševalni odbor Socialistične delavske internacionale je v nedeljo končal svojo sejo v mestu Luksemburgu. Bili so sprejeti razni važni sklepi glede osemurnika in priznanja sovjetske Rusije. Radi vstopa angleških članov internacionale eksekutive v vlado, ki morajo po statutu svoja mesta v eksekutivi odložiti, so sklenili, da se da tajniku Tomu Shawu dopust, novoizvoljeni angleški člani izvrševalnega odbora pa so: Allen Cramp in Cameron, v poslovno komisijo Brailsford, Buxton in s družica Bell-ova, za blagajničarja bo Wallhead.

Belgijski in francoski parlament sta odklonila podaljšanje delavnega časa. Na švicarskem je ljudsko glasovanje odločilo za 8-urnik.

Na Angleškem zahtevajo pristaniški delavci za en šiling poviška na plače in ker jim podjetniki tega nočejo dati, so pa zastavkali. Stavka se z veliko naglico razširja tudi na druge stroke, ki so s pristaniško v zvezi. Na Angleškem bo kmalu zmanjkalo najpotrebnejšega za življenje, če ne pride pravočasno do sporazuma. Računajo, da je v ostrem gibanju kak poldrug milijon organiziranega proletariata.

Norveška je priznala sovjetsko Rusijo.

Rakev staroegipčanskega kralja Tutankamena so te dni odprli in so našli mumijo nedotaknjeno. V tem času je prišlo med egipčansko vlado in raziskovalci do spora, radi česar so se nadaljnja dela ustavila.

Razno.

Od Hermana Wendla smo prejeli poziv na jugoslovansko delavstvo, naj bi v obilnejši meri nego doslej podpiralo gladujoče delavstvo v Nemčiji. Tega poziva radi pomanjkanja prostora, žal, ne moremo v celoti ponatisniti, vendar opozarjamo na naše svoječasne pozive, naj bi slovensko delavstvo se priglaševalo za sprejem nemških delavskih otrok. Tudi živil, denarja in obleke pošljite, kolikor vam je mogoče. Vse, kar homo sprejeli, homo izkazali v javnosti. Kdor lahko pomaga in kdor razume, da proletarijat ene dežele brez prospavanja proletariata druge dežele ne bo nikoli dosegel svojega cilja, naj ne pomišlja več, ampak naj — da!

Esperantisti, ki želijo esperantske slovnice, naj si jo pri upravi „Napreja“ naročijo. Ker ne vemo, koliko jih bo prodanih, se ne moremo odločiti, ali naj bo slovnica večja ali manjša, ali naj ima več ali manj praktičnih zgledov, ali naj bo priložen tudi slovarček, ali če naj bo slovar v posebni knjižici. Če bo 1000 naročnikov, bo slovnica lahko večja in bo veljala 10 Din, če bo večina želela imeti slovar v posebni knjigi, bo lahko veljala slovnica 5 in slovarček 5 Din. Če bo pa naročnikov manj homo izdal najprej samo slovnico, slovarček pa šele potem, ko bo slovnica plačana. Zavežemo se pa, da bo najpomaneje do konca leta prejel slovnico in slovar vsak,

kdor pošlje do konca marca 10 Din, čeprav bosta slovnica in slovar v trgovini precej dražja. Število naročnikov homo objavljali sproti v „Napreju“. Razširjajte esperantsko misel povsod, zbirajte pa najprej požrtvovalne, ki so pripravljene svojo slovnico plačati že prej, nego jo vidijo, in ki bodo s tem omogočili, da jo sploh dobimo. Brez slovnice ne homo veliko napredovali, čeprav vemo, da nam je internacionalnega jezika nujno treba. Ideja nič ne pomaga, če je praktično ne izvršujemo.

Čudimo se ti, „Naprej“ čitaš redno in ga hvališ ter se veseliš, da napreduje socializem dejanja — toda sam pa še vedno nisi organiziran. Ali res čakaš, da te kdo za ušesa privleče v organizacijo?

Se bolj se pa čudimo tistim, ki so organizirani, pa ne čitajo strankinega tiska ali vsaj naročeni niso nanj. Ali še zdaj ne razumeš, da je protisocialistično, če komodno veruješ vse zaupniku? Sam moraš soditi in spoznavati, kaj je prav in kaj ne! Socializma ne bo brez sodelovanja!

Kdor ve, kaj je prav, pa ne dela tako, je kakor pobeljen grob. Kdor pa dela prav, ne da bi vedel zakaj, je kakor žival iz črede, ki hodi za pastirjem in ne ve, ali jo vede na pašo ali v klavnico.

Analfabet ne more biti socialist. Analfabet pa ni samo tisti, ki ne zna čitati, ampak tudi tisti, ki nima časa in veselja za čitanje, s kratka vsak, kdor ne čita.

Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da za dohodnine in pridobitno še ni definitivno določen minimum 5.000 Din, kakor so to poročali klerikalni listi. Za letos še davčne oblasti nimajo natančnih navodil. Vsi, ki bi mogli radi te zmede trpeti kakršnokoli škodo, naj napovedo pri svojih davkarjih dohodke. Napovedi morajo biti izvršene do 29. t. m. po vzorcih, ki jih dobi vsak davčni obvezanec pri svoji davkarji, kamor jih izpolnjene tudi odda.

Nekaj o „socialistični“ agitaciji Korenovcev. Ob času, ko se je vršil naš kongres v Trbovljah, so naši „zedinjalci“ priredili shod na „Zelenem travniku“. Da bi se pa zborovanje tudi obneslo, so poslali vsakemu posamezniku posebno in nalašč za to tiskano povabilo. Vabilo so dobili tudi trmasti „Bernotovci“, kateri po navadi ne posejajo Koren-Cebularjevih zborovanj. Da je vabljenje ljudi na tak način drag špas nam gotovo ni treba posebej poudarjati. Pa čemu tudi to, saj so sami taki v vodstvu te stranke, ki znajo dobro gospodariti. Mi bi o tem sploh ne spregovorili, če ne bi v „Socialistu“ št. 6 čitali samohvalo, da je bilo člansko zborovanje nepričakovano dobro obiskano in da prihaja članstvo zopet k zavesti, da se bo obranilo sovražnikov vseh vrst. Pri tem misli člankar gotovo na nas, ker še nismo „Korenianerji“ — tako nas je namreč svoj čas „Volksstimme“ mariborskih separatistov, sedaj korunovcev, imenovala, tista „Volksstimme“ ki je zastopala „enotno fronto“ in ki je uživala obenem simpatijo Glavnega odbora SPJ v Beogradu, kateri je bil tako nelogičen, da se je v Beogradu branil komuniste priznati, a za Slovenijo je proglasil Golouhovo listo za edino legalno. Citatelji okrog „Volksstimme“ sedaj lahko vidijo, da je „Volksstimme“ pisala neresnico, ko nas je smešila s „Korenianer“, ker je sedaj sama korenovska, mi pa smo se temu gospodu za njegovo razdiranje lepo zahvalili. — Iz poročila Korenovega je posneti, da hočejo gg. upravni svetniki nam podati roko. Zakaj? Za bodoče volitve! Čemu to? Radi mandatov! Ker na poslanske mandate ima ta gospoda največjo skrb. Pri tem pa pravi, nam, če ne homo klicu sledili, smo pa stafaža kapitalizma. Tako torej, če mi ne homo šli skupno z upravnimi svetniki, ki si dividende delijo med seboj, smo stafaža kapitalizma! In če pojdemo z upravnimi svetniki, kaj homo tedaj? Nič drugega kakor stafaža političnih žonglerjev, kateri delajo politiko radi sebe in ne radi proletariata. Pri izvrševanju pravilnika so nas pustili same in povzročili razkol, sedaj pa, ko jim gre za mandate, bi jim pa bila dobra „sekta“, kakor nas imenujejo. Tisti, ki so delali pogodbe s kapitalistom, da bi se „Naprej“ uničil, so čisti socialisti, mi smo pa stafaža kapitalizma in to vse radi tega, ker se bojijo, da bi se mi uprli volitvi poslancev, kakršne bodo oni predlagali! Mi se pa teh očitkov ne strašimo, ker je naše delo čisto in javno. Mi se tudi ne strašimo, če ne dobimo nobenega poslanca, ker nismo oportunisti; nam so ljubše dobre organizacije kakor pa poslanci, ki bi jih buržoazija v Beogradu okužila. Sicer je pa potrebno ravno sedaj, da gremo ločeni v volilni boj, da se bo izkazalo ali smo sekta mi ali vi. S tem se bo izkazalo, da vodite politiko radi pridobivanja mandatov in ne radi koristi proletariata. Tudi to naj se pokaže, koliko je še takih delavcev pri nas, kakor so tisti, ki jih ima Koren v svojem krajevnem in v pokrajinskem odboru SPJ, ki delajo sami in še njih žene, a ni nobeden strokovno organiziran in delajo s tem največjo stafažo kapitalizmu.

Spiritizem na smrtni postelji. Prejšnji teden so razkrinkali na Dunaju kot navadna sleparja dva brata Schneiderja, ki sta imela baje to sposobnost, da sta se v mediumističnem stanju dvigala prosto v zrak in počenjala še vse polno podobnih „čudežev“ — vse seveda v temi. Dva dunajska učenjaka sta zadevo natančno preiskala ter dognala in sicer na pobudo tozadevnih člankov v dunajski „Arbeiter Zeitung“, ki jih je napisal s. Friderik Adler in ki smo o njih poročali že v 3. številki letošnjega „Ljudskega glasu“. Učenjaka sta se že pri prvem poskusu prepričala, da se poslužujeta oba brata pri

svojih „čudežih“ istotakih trikov kakor žonglerji in „čarovniki“ po varietejih, samo s to razliko, da ti žonglerji in čarovniki sami priznavajo, da so njih čudeži navadna spretnost, spiritistični sleparji kakor brata Schneiderja pa se odevajo pred svojimi največkrat akademsko izobraženimi ovčicami s skrivnostnim sijajem nadnaravnih zmožnosti. Upati je, da bo naivnega špiritizma, klicanja duhov, po zadnjih velikih razkritjih o njegovi goljufivosti kmalu konec.

Iz stranke.

Imaš že tudi „Socialistični“ koledar za l. 1924? Požuri se! Opozori na to tudi tvoje znance, prijatelje in sodelavce. Lepo in trpežno v platno vezan stane samo 12 Din. Naroča se pri „Napreju“ v Krškem.

61 članskih knjižic „Sloge“ je bilo že izdanih, torej je že 61 članov vplačalo polni delež (50 Din).

Žen je med njimi 5%, samo tri namreč. Žene res veliko premalo družabno mislijo in čutijo. Čakajo najbrž, da začnemo razpošijati privatna pisma in pri tem pod nos kaditi: „Brez tebe „Sloga“ ne more živeti, pristopi in odreši proletarijat!“ Morebiti bi na taka pisma tudi žene pristopale — vendar prepuščamo ta način Kristanovi „Produkciji“, mi homo pa še nadalje zbirali člane in članice potom javnega tiska. Kdor ne čita, ni socialist! Kdor čita in ne razume, ni socialist. Kdor čita in razume, pa ne izvrši, ni socialist, razen če res nima denarja. Toda izkazalo se bo, da imajo člani, ki so že pristopili, manj ugodne razmere, nego tisti, ki s pristopom odlašajo. Izkazalo se bo, ker čim pozneje boš dobil člansko knjižico, tem višjo člansko številko boš imel. To je naš način družabne, to je socialne agitacije. Ko homo objavili pregled progr. davka za januar 1924, bo v tabeli tudi pregled članov „Sloge“ in vsota hranilnih vlog. To bo zelo nazorno pokazalo, kje so živahne organizacije in kje je delavstvo že toliko napredovalo, da več zaupa svojim lastnim organizacijam nego kapitalističnim bankirjem in — gostilničarjem.

Ponikva ob j. ž. Shod SSJ in KDZ se bo vršil v nedeljo 24. t. m. dopoldne pri Martinu Zdolšku na Ponikvi. Več na lepakih. Pridite vsi, ki z nami mislite in hočete delati zase!

Krajevna politična organizacija SSJ v Ljubljani sklicuje za 23. februarja ob pol 20. (1/2 8. zv.) v gostilno pri „Lozarju“ v Rožno ulico redni letni občni zbor. Dnevni red bo važen, zato, Naprejevci, napreji!

Zg. Šiška. Izredni občni zbor kraj. org. KDZ v Zg. Šiški se bo vršil v nedeljo 24. t. m. ob 14. v gostilni pri Zajcu. Dnevni red: 1.) Poročilo delegata na strankinem zboru. 2.) Volitev odbora. 3.) Predstoječe volitve. 4.) Slučajnosti. — Odbor.

Črna. V nedeljo 24. t. m. ob 11. politični shod pri Krulcu. Po shodu občni zbor SSJ.

Tiskovni sklad.

Od 1. I. do 12. II. 1924.	Din 613-15
Na obč. zb. pol. org. SSJ v Trbovljah dne 13. I. nabrano v veselje Korunovcev. da prej umremo	58-40
Marija Ovsenkova, Trbovlje	10-
K. Kosec, Žalec, za pospešitev dnevnika „Napreja“	10-
K. K. neizrabljene potnine 17. II. v Šikole	30-
Jos. Sluga, Zg. Šiška	3-10
Z. B. neizr. pot. 10. II. v Mežici	24-
Od 1. I. do 19. II. 1924.	Din 749-75

Dopisi.

Prejeli smo daljši dopis iz Škal, ki ga pa radi pomanjkanja prostora ta teden ne moremo objaviti. Na izrecno željo dopisnika objavljamo pa vsaj sledeče:

Za dokaz, kako so Korunovci, Čobalovci itd. tajno delali proti naši stranki in osebno proti njemu tajniku, naj služi sledeči dogodek: Par tednov pred strankinim zborom l. 1923 je centralno vodstvo „Unije slovenskih rudarjev“ sklicalo strokovni sestanek pri g. Raku v Velenju. Prišlo je le par sodrugov. Nismo se pa malo začudili, ko nas začne s. Arh izpraševati, koga da pošljemo na strankin zbor v Celje. Ko smo mi povedali da s. Martinška, je rekel da je on premalo prefrigan. Na ta kongres morajo iti samo prefrigani, češ Bernot ne sme biti več poslanec, niti ne strankin tajnik. Če je Arh to delal na lastno pest, ali po navodilih svojega šefa Čobala, nam ni znano. Znano nam je pa, da so člani „Unije“ po večini pristaši naše stranke, zato smo muenja da tajnik, ki je od takih članov plačan, ni upravičen pod kriko strokovnih sestankov razbijati, tisto, kar mi ustvarjamo. Pika.

Iz Trbovelj. Za nedeljo 10. t. m. so sklicali neodvisni sestanek, na katerem so si hoteli nadeti novo masko, kako bi delavstvo lovili na lim, da bi jim še nadalje nosilo trdo prislužene krajcarje za njih razkrojevalno in za delavstvo pogubno delo. Ker so s svojo „Neodvisno“ popolnoma in končno veljavno skrahirali, so povabili na sestanek tudi znanega korunovca J. Klenovška, s katerim so debatirali, kako bi skupno nastavili zanjke, da bi se nanje čim več ljudi vjelo. Iztahtali so, da živi delavstvo danes pod vtisom zmagovanja Angleške de-

lavske stranke. Tako bi bilo najbolje, da nekaj podobnega tudi Korunovci in Lemeževci napravijo — do tega sklepa so prišli. To smo hoteli vsem povedati, ki teh najnovejših spletk še ne poznajo. Rudarjem bi tega ne bilo treba napisati, ker imajo že preveč izkušenj in so tudi že poskrbeli da sta grupi dr. Koruna in dr. Lemeža med njimi že popolnoma poginili. Morda se k stvari še povrnemo.

Črna. Med tem, ko se po vsej Sloveniji z neverjetno naglico širi neka zelo nalezljiva bolezen, ki se balkanizem imenuje, se je nam tu v najzadnjem kotu mežiške doline vendarle posrečilo iznajti sredstvo, ki nam omogoča uspešno zatiranje te nevarne epidemije. Slišali smo namreč, da se bolezen večinoma potom pošte prenaša iz kraja v kraj, zato so pa brihtne glave naše slavne pošte takoj pogruntale nov sistem poštnega prometa, ki deluje na čisto preprost način tudi v zraku in na vodi. Pri nas se namreč ne poslužujemo več tistih nemodernih poštnih škrinjic. Bilo bi tudi neumno, ker drugi dan svoje pismo itak vseeno in gotovo na cesti najdeš, to se pravi, če ti ga ravno spred nosa veter ne odnese v širni svet. Kar pa vetru ostane, pa pri prvem dežju voda odplavi po svetu naprej, do zadnje pošte: Črna morja. Utegnemo vprašati, zakaj da se pisma pri nas baš na cesto polagajo. Zaenkrat je to še tajnost, a mislim, da se ne motim, če iz tega sklepam, da zato, ker morajo biti pisma pred odhodom opremljena s poštnim žigom, kar naj bi v našem slučaju poskrbelo konjsko kopito. Kdor ne veruje, da smo zares že tako daleč napredovali, naj kar pride in se o tem sam prepriča. Ob mirnem in lepem vremenu najdeš lahko v cestnem jarku na vsakih sto korakov kaj drugega: tu je časopis, tam je pismo, zopet nato kakšna poštna položnica, pa še razglednica itd. Iz vsega tega lahko sklepate, da imamo ob lepem vremenu na cesti tudi javno čitalnico in sicer v največjo zabavo šolski mladini. Prejšnji poštni urad v Črni sicer še obstaja, ki pa pod novimi razmerami služi le denarnemu in paketnemu prometu, v ostalem pa je skladišče uradnih pisem. Pripomniti je še treba, da se tudi pri nas še nahajajo starokopitneži, ki čez obstoječi poštni red hudo zabavljajo, kar včasih povzroči, da se med strašnim vpitjem in škripanjem z zobmi vsa poštna ograja nevarno maje. Toda v takšnih slučajih je naš vrli gospod poštar Bluderman mož na pravem mestu. Namreč, kadar je nevarnost velika, rad na obrambo pozabi, pač pa te ob drugi priliki opozori, da ni preveč varno čez poštni red kritizirati, ker da ima tam poleg sebe v nekem miznem predalčku neko stvar, kar on „revolver“ imenuje in je menda zelo kulturno obrambno sredstvo, ki bi jo bilo treba vsem naprednim poštnim uradom toplo priporočati za obrambo zoper nadležno kritiko. — Torej to je samo površna slika, kako mi „balkanizem“ zatiramo, obljubljam pa še kaj točnejših podatkov, kakor hitro zapazimo, da nas kdo hoče napačno razumeti. Ker vendar upamo, da ne bo kdo končno še rekel, da je to tudi že pravcati balkanizem. Na svidenje!

Nesreča pri drž. premogovniku v Velenju. Po neprevidnosti strelnega mojstra M. Mraza je bil dne 15. II. od strela zadet s. Franc Glažer v Pesjem. V obraz je bil ves črn kakor zamorec, oči je imel vse polne in te mu je zdravnik bratovske skladišnice tako očistil, da mu ni bilo prestat. Domači so morali poslati ponoči po zdravnika dr. Koruna v Šoštanj, da ga je rešil mučnega položaja. Zraven je še ranjen na levi roki in nogi; k sreči se ni razpočil ves naboj; ker je strel s prvim nabojem 30 dkg odpovedal, so dali zraven še 20 dkg in se je razpočilo samo teh 20 dkg. Če bi se bilo vse razpočilo, bi ostal gotovo na mestu mrtev. To je nov dokaz, kako zanesljive ljudi nastavljajo na takšna odgovorna mesta, čeprav zahtevajo predpisi samo starejše, zanesljive kopače. Gospodje pa ne vprašajo, kaj in kako, tako se lahko zgodi tudi, da postane strelni mojster učni kopač [slučaj Fuherje pri Šoštanju].

Vidni eksperimenti katoliške inkvizicije nad šolsko mladino. V decembru l. l., ko je imela šolska mladina z mešč. šole celjske dolžnost, da poseti mašo korporativno pod vodstvom učiteljev, je imela prost dan. Ob prostem času se je zbralo nekaj učencev in učenk, ki so posetili cerkveni prostor še enkrat. Ker so bili sami znanci med seboj, so privedli poleg drugih otročarij še eno po katoliški etiki (navadi) nedopustno otročarijo. Zmislili so si, da se ženijo in so si pustili opraviti duhovne formalnosti po nekem učencu, ki je obenem ministrant. Drugi dan je zvedel za to otročjo šalo katehet Lukman, kateri je smaral zadevo za silno pohujšanje. Ves razdražen je hotel izročiti tiste otročaje drž. pravdnikstvu. Ker so pa otroci podvrženi najprej šolskemu vodstvu in potem šele kaz. paragrafu, je seveda takoj uprizoril sejo učiteljskega zbora. Na seji je bil navzoč kot sodnik in kot zasebni udeleženec obenem. Zahteval je takojšnjo izključitev dotičnih učencev. Pridobil je 6 učiteljev za to, le tri glasovi so bili proti. Učenci so bili torej izključeni in nič niso pomagale prošnje starišev. Neka deklica je celo pokleknila pred Lukmana, da ji oprost, a on v svoji krščanski ljubezni ni pripoznal nobene prošnje, dasiravno je plačan učitelj tistih nazadnjaških nauk, da si lahko izprosiš celo pri Bogu milosti. Sam je delal zapiske z učenci in učenkami, da bi jih vrgel v nesrečo, radi malenkostne pregrehe, ki oddaleka ni tako velik greh, kakor premnogi grehi marsikaterega maziljenega gospoda. Tako so bili

otroci po Lukmanovi zaslugi prokleti in pahnjeni v nemilost učiteljskega zbora, v katerem je bila večina takih, da bi se Cankar razjokal, ako bi vstal od mrtvih in bi jih videl, da so hlapi rimskega jezuitstva in to v času, ko živimo v „napredni“ Sloveniji in ko imamo špansko inkvizicijo ter svetovno vojno za sabo — pri učiteljstvu pa še toliko okostenelih možganov. Stariši prizadetih otrok so se čisto obupani obrnili na mestni šolski svet, da jih nujno reši skrbi. Takoj nato se je vršila seja mestn. šolskega sveta, na kateri se je prisostvovanje g. kateheta radi neke druge stvari kot osebno prizadetega zabranilo. Ko je Lukman videl, da kot katehet ne more biti poleg, je pa zahteval, da prisostvuje kot zastopnik cerkve. Mestni šolski svet se je izrekel proti izključitvi učencev in učenk, ker ni videl v navedeni zadevi drugega kakor otročjo šalo. Kakor slišimo pa pobožni gospod učitelj verouka še vedno ne miruje in rovati, ker mu skrbi za etiko najbrže veleva, da se mora otrokom že v mladosti vzeti možnost do poboljšanja, starišem pa uprizoriti nesrečo s tem, da bi svojim otrokom ne mogli nuditi nikake možnosti do napredka. To smo napisali, da pokažemo naši javnosti katoliško inkvizicijo.

Prepir med nar. socialisti v Celju radi sv. Jožefa. Med nar. sociji je nastal zadnje čase silen prepir in kaos. Eni so za to, da se sprejme sv. Jožef kot delavski patron in da se obhaja praznik 19. marca vsako leto, drugi so za lastno alkoholno gostilno. Nekaj jih je, ki so šli k radikalom in nekaj k demokratom. Vsi skupaj se pa kregajo le radi profita in ne radi ideje. K profitu bi jim naj pripomogel tesar sv. Jožef, kot delavski patron. Njihov prvak Žabkar se s tesarškim patronom ni strinjal, postal je raje lesni trgovec, kar več nese in je tudi bolj prijetno les samo kupovati in s profitom prodajati, poleg tega je pa to tudi bolj prijetno, kakor pa težko „žantlego“ mahati za majhno plačo. Ljudje božji, tako bodo rekli nekateri, ko bodo čitali, da si nar. sociji, ki so vendar „narodni“ in ne verski, kregajo za protektorat sv. Jožefa, ko jim ta nikakor ne pristojta, ampak pristojta le klerikalcem. Da pojasnimo zadevo, zakaj gre, ugotavljamo sledeče: V Celju obstaja že nad 20 let neko „Delavsko podporno društvo“, ki je bilo ustanovljeno po starih liberalnih in klerikalnih. V tem društvu je sodeloval Rebek že tedaj, ko je bil še pri klerikalcih. Društvo ima v svojih pravilih tudi gostilno in je imelo že pred vojno mnogo imetja, med drugim godbene instrumente ter knjižnico. Da bi ta stvar ne prišla v prave delavske roke, so se ob preobratu združili gg. nar. sociji okrog Rebeka in s skupnimi močmi začeli gostilno „pri Wilsonu“, ki jo izvršuje zidarski mojster Nerad. Seveda je glasom pravil namenjena gostilna le članom „Del. podp. društva“, pa kaj to briga one, ki so za „narod“. V njihovi gostilni sme vsakdo popivati, saj se oblasti nič ne brigajo. Kakor izgleda, so si to društveno imetje prilastili gg. nar. sociji brez občnega zbora. In tako uganjajo svojo politiko dalje. Sedaj bi pa radi začeli gostilno „pri grozdu“, da bi jim več neslo, in da ne bi bilo treba nove koncesije, mislijo delati v tem društvu, ki ima dan sv. Jožefa za delavski praznik.

Velenje. Ker me vsi, ki se čutijo prizadete, dolžijo, da vse dopise o korupciji v Velenju pišem jaz, izjavljam, da nisem jaz pisec vseh člankov, čeprav so vsi resnični in jih radevolje z obema rokama podpisem in še več ako treba. Najbolj interesantno še pride, ko bomo začeli objavljati prepise iz aktov od uradne komisije iz l. 1922. Tam bodo čitatelji videli, kako so gospodje pred komisijo lagali. — Franc Vertačnik.

Sodrug, zbirajte za Ti-skovni sklad!

ZOPET DVE ORGANIZACIJI

V nedeljo 17. t. m. se je vršil v Šikolah zelo dobro obiskan shod tamošnjega proletariata. Poročal je s. Karlo Kocjančič iz Krškega in s. Anton Opravš s Pragerskega. Uspeh shoda je bil ta, da sta se ustanovili dve novi organizaciji SSJ in KDZ v Šikolah in v Cirkovcah, ki obetata postati vzgledni za vse organizacije mariborskega in ptujskega okraja. Podrobnosti sledijo z dopisom.

Tako je torej naša stranka začela tudi na severnem Štajerskem zopet zavojevati tla, katera so ji s svojim razdiralnim delom odtujili separatistično navdahnjeni voditelji in mandatov željni koritarji. Proletariat sam obračunava z gospodo, ki ga je zvodila za nos. „Socialist“ naj nam le še nadalje ponuja svoje lepo gojene advokatske roke v spravo, mi pa bomo segli v žuljave roke revnega ljudstva, ki nam jih to z zaupanjem proži. Za te roke vemo, da so poštene. S temi rokami pripravljamo konec tudi buržujskim nesramnostim v deželi in v državi. Naprej, sodrug! Napodite vsakogar, ki bi vas hotel s frazami še kdaj odvrniti s prave poti!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

[Zadnjič smo objavili že en odgovor na članek pot tem naslovom v „Konsumentu“. Danes naj sledi drugi. Pripominjamo, da je bil ta odgovor poslan tudi na uredništvo „Konsumenta“, ki ga seveda ni objavilo — je preveč drugačen, kakor si gospodje želijo. Objavljamo ga mi. Op. ur.]

Moje mnenje na vprašanje „Konsumenta“ št. 8.

z 31. januarja: Kateri časopis se je najbolj zlagal v zadevi Kristan v avdienci pri kralju v Beogradu:

Najbolj se je zlagal „Kosument“, ki hoče veljati za delavski list ter vzgajati delavstvo [menda se kapitaliste?], a se čuti tako grozovito prizadete ga in užaljenega, če kak proletarski časopis — recimo „Naprej“ — nekoliko počtegeta kakega milionarja.

Kapitalisti, kakor Kristani, oni okrog „Slov. naroda“, „Slovenca“ itd., naj se pomenijo med seboj — proletarci pa med seboj, vmes pa ni treba nikogar, tudi „Konsumenta“ ne. — Član konsumenta na Savi.

Mežiški farizeji.

Iz Mežice se je zelo malo pisalo v zadnjem letu v „Napreju“, ker smo vedeli, da je prostor v listu pičlo odmerjen. Radi tega je mnogim farizejem greben močno zrasel in narava zahteva, da ga malo pristrižemo. Evo!

Žandarmerija in kar je z njo v stiku.

V raznih registrih smo dobro zapisani. Nekdaj, ko smo živeli še pod avstrijskim bajonetom, so nas že vodili v rdeče obrobjenih katastrij, seveda so bile tedaj druge osebe, ker današnje so bile tudi šo tam nekje v Primorju in nimamo natančnega pregleda, kako so „delovale“ za — Jugoslavijo, gotovo so pa bile zelo „diensteifrig“, o tem nikakor ne dvomimo. Pa zakaj bi ne bile, saj so tudi sedaj. Tako n. pr. sedaj razsajajo v raznih delavskih stanovanjih in se šele pomirijo, ko jim prestrašeni pove, da je glasoval za Jugoslavijo. Takšnih malenkosti je več. Nekaj suhih dejstev: Mežiški zaupniki so bili toženi od državnega pravnika, ker so pozvali gostilničarje, da Prvega mesja okrasijo gostilne. Žandarmerija se je obrisala pod nosom, kajti sodrugi so bili oproščeni. Neki črnski sodrug je bil tožen, ker ni prijavil shoda. Po treh obravnavah je bil oproščen. Sodr. Möderndorferja je tožila žandarmerija v Črni po srbskem paragrafu 104, žandarmerija je propadla s tožbo. Po istem paragrafu ga zopet toži stražmojster g. Keržan v Mežici, ker se je Möderndorfer oziroma občinski odbor pritožil radi kršenja zakona. Pa tudi tu se bodo čislani gospodje obrisali pod nosom, čeprav so se nekdanji hudo jezili in nekaj govorili, kar pa bo še prišlo prav. Zadevo moramo nekoliko bolj pojasniti. Ker je tudi Möderndorferjeva žena v službi, ima gospodinjo. Ta gospodinja je pa precartanim damam in gospodom „Keuschheitskluba“ napoti. Njeno prednico so ogrizle, pa bi še rade to. Ker se ne da, je prišla na poziv „Baumeistra“ žandarmerija ob pol 9. uri zvečer v hišo. Oh nesreča, uboga služkinja je zmagala žandarmerijo! Občinski odbor je zahteval, da se respektira zakon. To je, seveda, punt! Zato mora Möderndorfer pred sodnijo! In tako je bilo. Herr „Baumeister“ pa sami grešijo, isto za kar bi bili radi Möderndorferjevo gospodinjo vtaknili v zapor — torej so izeli stražmojstra za norca in so ga speljali na led. Ni nam znano, je li žandarmerija postopala in se poslužila paragrafa, ki baje nekaj govori o „Irreführung der Behörde“. Pa to je nam malo mar. Radevedni smo pa, če je orožništvo o priliki zaznalo za deklico, ki nima potnega lista — ker delavce točno najde — in mogoče so se tudi informirali, da tista revica brez staršev leži vse ljube dni v kleti, menda radi tega, ker so jo vzeli za svojo. Pa tudi to je bagatela. Ker smo sila radevedni, nas zanima, kje je blagajnik tukajšnjega rudnika. Nekateri trdijo, da je v zvezi z velenjsko afero. Poudarjamo, da tega ne verjamemo, kajti največji Sokolaš, državotvorec in „edini Slovenec“ v Mežici vendar ne more goljufati državo. Čisto nemogoče je to tudi radi tega, ker je bil pogosto v družbi Mežiškega stražmojstra, in vendar tak človek ne gre rad v bajonetovo senco. Sploh pa ni verjeti tem govoricam, ker je bil vendar najboljši prijatelj glavnega zaupnega uradnika ravnateljstva svinčene rudnika, gospoda, ki je zelo pošten in je videti, da sovraži celo poštenega socialista, kaj šele... Tudi takšne domneve moramo ovreči, kajti če bi bilo kaj takega mogoče, bi bil to prvi akt svinčene sfere, ki ji je bil sedež v Mežici, brez ozira, da bi bili vmes kakšni konti separati na svinčenih tleh. Eh, v takšnih slučajih bi bili tudi samemu Angležu ljubši rdečkarij, čeprav so „barabe“, ki se držijo načel in programa, so kaj malo dostojno oblečeni in imajo še povrh dolgove in „žrejo“ eden dan rapico, drugi dan pa krompir.

Pa še nekaj o kuluku in kar je z njim v spredaj.

Mežiška občina je podpisala kuluk. Farizeji pa pa niso, torej niso farizeji klerikalci, temveč rdečkarij. Socialistični občinski odbor je napravil kuluk, kajti občina je avtonomija in 21 poslancev klerikalne stranke ga ne more razveljaviti, ker so ga napravili Mežiški rdeči občinski odborniki. Seveda, ti so morali podpisati, kar je postalo s pomočjo in po zaslugi klerikalnih poslancev v Beogradu državni zakon. Najbolj zanimivo je pa to, da ga gg. odborniki župnik Hornbök in njegov organist Lednik in Jakopič niso podpisali. Prvi izvod, ki je šel lansko leto na glavarstvo, so podpisali, naknadnega pa ne. Poštenjakom bo moralo okrajno glavarstvo potrditi, da so lojalni državljani, ki so za kuluk v parlamentu, pred ljudstvom se pa bahajo z dopolnilnim izvidom, ki ga niso podpisali. In tako je prav. Delavce je treba naučevati, da bi si mislili: Socialisti hoče-

jo ta pripravljajo kuluk. Tako hočejo klerikalci delavce zapeljati, da bi se spozabili in se uprli, da bi prišli bajoneti po nje. Po župnika ne pridejo, temu se ni bati, po delavca pa takoj. Socialistični odborniki so morali na pritisk oblasti sestaviti seznam za kuluk, a vsi delavci so v njem zaznamovani, da jim ne pripada, ker ne plačajo predpisane višine davka. Ali bi gospodje farizeji radi videli, da bi mi šli pod bajonete za posestnike in za rudnik, da bi jim ne bilo treba kulukovati? Ej, delavci niso norci. Kadar pojde za nas, boste videli, kako bomo izvajali pasivno resistenco, kadar gre pa samo za vas, nas pa nič ne briga, ker bomo po vašem nauku šele v nebesih pod skupno streho in še tedaj boste imeli vi tam po številu živinskih repov in rejnih trehuhov prvi razred, mi pa samo tistega, v katerem se prevaša vojaščina: 6 Pferde 48 Mann! Puntati se je greh, se je zadržal župnik nad blapcem Jernejem, a vi bi radi videli, da bi se mi puntali za vas, tedaj bi ne bil greh, ker bi vi želi sad naše krvi. Verjamemo, da bi radi videli, da bi se po nepotrebnem spuntali, da bi se občinski odbor razpustil — in bi zopet kraljeval klerikalec kot gerent, pa delavstvo ve, kaj sme in česa ne, ve, kdaj naj kaj riskira, da bo imelo korist vse ljudstvo, ne pa samo vi. Lepo bi bilo za vas, če bi odbor ne sestavil seznama o kuluku, po zakonu bi ga potem sestavil kakšen komisar na troške občine; takšen gospod bi pa že zapisal kuluk tudi delavcem, vam pa nič, in potem bi delalo tudi pri kuluku delavstvo za vas, kakor mora sedaj delati prav vse za vas, da imate bolj nežne in blažene roke.

Pa še nekaj o občinskem proračunu.

Liberalci in klerikalci so se združili in protestirali proti občinskemu proračunu. Lepo je to bilo. Pritožili so se, ker prihodnje leto ne bo treba plačati šolarjem kajige, pa bi na drugem kraju zopet sami radi videli, da dobe njih otroci kajige zastonj, ker so soljeno drage. Doklade so previsoke in — zensčiti bi se morali celo dohodki in izdatki mrtvaškega ogleda. Svetniki in brezverski liberalci, v tem ste si edini, mi predlagamo, da se pošlje nov seznam kuluka v nebesa svetemu Petru, da bodo mrličji tam odslužili na roboti (s kulukom torej) tisti primsajkljaj, ki ga trpi občina pri mrličih. Da so se pustili sicer brihtni kmetje tako potegniti za nos, da so se podpisali na skupno protestno polo z rudnikom, to je najbolj čudno. Rudnik je nekdanj plačeval 95% od vsote občinskih doklad, drugi davkoplačevalci le 5%; sedaj pa po vaši nepazljivosti, ker se udajate gospodi, plačuje samo približno 70% drugi pa 30%. Rudnik pa zida hiše, ki so potem njegove, namesto da bi bile občinske, to je vaše in delavske. Če bi pa občina kaj zidala, bi sicer vsi nekaj prispevali, največ pa rudnik in hiše bi bile občinske, torej vaša last. 20% davka plača rudnik v letu 1923 manj, kakor je plačal leta 1922 — in vi se greste z njim ramo ob ramo pritoževati. Imejte deset učenjakov iz črnih šol in ne vemo še kakšne purane, ki vas vodijo — kaj takega napraviti, tega še culukafer ne napravi. Pritožili so se, da je preveč izdatkov za ceste! Duše božje, saj imate vendar vi konje in vi se vozite, mi smo samo tako pošteni in pametni, da jih popravimo, ker znamo ceniti ljudski blagor. Če nočete, da popravimo z denarjem občinske ceste, ali hočete mogoče še za občinske ceste kuluk, seve na ta način, da bo bogataš z avtomobilom inspiciral, gospod pa blagoslavljaj kulukarje — delavce!

Pa še drugič več o kuluku, ki ga nalagete delavstvu!

Javno vprašanje na orožniško brigado v Ljubljani.

Je-li poslalo kakšno poveljstvo ali oblast žandarmeriji v Mežici nalog, da aretira blagajnika svinčenega rudnika g. Miška Dvornika, velikega sokolaša in smrtnega sovražnika delavstva, in ga privede v preiskovalni zapor? Če je bil izdan takšen akt, kako da ni bil Dvornik aretiran? Kako je mogoče biti še dan poprej na isti sokolski veselici, kakor g. stražmojster Keržan? Ali bi tudi šel brez sprenstva v enake, n. slučaj v zapor kakšen delavec? Ali bi v takšnem slučaju prizanesli na pr. učitelju Möderndorferju, ki je državni uradnik in rezervni častnik? Kaj pravi k temu orožniška brigada, da toži orožnik g. Keržan učitelja Möderndorferja po paragrafu 104, če se občinski odbor pritoži radi kršenja ustave? Odgovorite, potem pa bo javnost sodila!

Revizijsko poročilo

Kons. društva za Slovenijo za l. 1922-23.

[Nadaljevanje.]

Med članstvom so bile dalje razširjene govornice, da si zaračunavajo člani načelstva samovoljno vožnje in dnevnice. Revizorja sta obračala na te govornice posebno pozornost, pregledala in preračunala skoro najmanjši znesek, tako da z mirno vestjo ugotovita sledeče:

V računavanju zneskov dnevnice in potnih stroškov ni mogoče najti stalnega sistema, ki velja za vse brez izjeme. S pojasnilom, ki ga je podala v tej zadevi s. Urbančeva, se revizorja nikakor ni sta mogla zadovoljiti, zato navajata par podatkov, da si nadzorstvo napravi točne slike o stanju stvari. Na vprašanja, kako se zaračunavajo dnevnice in potni stroški, je pojasnila s. Urbančeva, da je dnevnica za uslužbenca 37.50 Din, načelstvo 50 Din, nedelja se računa dvojno; to načelo bi moralo veljati. Toda poglejte račune same. S. Dražil se je pejljal začetkom meseca junija 1922. v Zagreb za 98 Din, koncem istega meseca pa za 123 Din [Pr. 1. 156. III. 23]. Če napravi člansko zborovanje v nedeljo, stane on brez vožnje 276 Din, pol dne in nedelja 341 Din, pol nedelje 148 Din, zavozi pa za ta zborovanja 73 Din. Kako računa, ni mogoče ugotoviti [Pr. 174. 1. 23.] Pol dne nedeljo 11. 2. 23. računa 296.25 Din, torej 44.75 Din manj kot prejšnjo [Pr. 56. II. 23], za zborovanje v Mariboru 17.—20. 2. 23. za 3½ dni, vmes ena nedelja, 521.25 Din, kar se ne vjema z nobenim računom [79.2.23].

S. Jurčič računa takole: Če je zunaj Ljubljane ob delavnih dneh, tedaj računa stalno dan 70 Din, dan in noč 90 Din, če je nedelja, tedaj računa dvojno plačo, to je 125 Din, prišteveši 70 Din, odnosno 90 Din z nočjo brez povrnitve potnih stroškov. Njegovi računi so pregledani, če pa so zaračunbe pravilne, o tem bo treba, da razpravlja nadzorstvo.

S. Urbančeva računa svoje nedelje na 220 D, dva dneva z nočjo stane 187.50 Din, nadzornik N. [ime nečitljivo. Op. ur.] pa 100 Din [Pr. 139.140 III. 22]. Kako računa Urbančeva svoje nedelje, je prav zanimivo. Svojo mesečno plačo razdeli enostavno na 24 delavnih dni. To plačo vzame dvakrat in ima plačo nedeljsko dvojno. To je seveda nepravilno, ker ima ona mesečno in ne dnevno plačo. Razdeliti bi morala torej svoje prejemke s 30, kakor se mesec računa. Prvi račun pokaže seveda večjo številko. Da-li dela to zaradi tega, revizija ni mogla ugotoviti.

S. Vrhunec računa nedeljo 195 Din — 3. I. 23. v Mojstrani, v Šoštanju 215 Din, z nočjo 12, II. 23, bil pa je zunaj tudi soboto popoldne, česar ni zaračunal. Nedelja v Ptujju stane enako 215 Din. Računa torej nedelje običajne dnevnice prišteveši 2/30 plače.

S. Franc Ogris je bil na članskem zborovanju v Ptujju 24. II. v nedeljo, njegove dnevnice so računjene 315 Din, ker nima od zadruga plače, se mu nedelja ne more dvojno računati, kvečjemu dvojna dnevnica, to je 180 Din plus 45 Din pol dne, ostanek 90 Din pa je morda izguba na zaslužku, kar pa iz računa ni razvidno [Pr. 185. II. 23]. Včasih morajo člani načelstva tudi v tuje države po kupčijskih zadevah. Tako sta bila v Trstu s. Dražil in Jurčič, prvi 4 dni in noči, drugi 3 dni in noči. Dražil računa dnevnice kar po 90 L in znaša njegov račun 1598.80 Din z vožnjo vred. Jurčič pa računa hrano in stanovanje posebe in znaša njegov račun 1226.44 Din, torej znaša enodnevna razlika 373.36 D v dobro s. Dražila in vendar je oba računa likvidiral Dražil. V tem slučaju je potreba ugotoviti in ustanoviti enkrat za vselej načelo, po katerem se računajo potni stroški po tujih državah.

V splošnem si dovoljujeta revizorja o tem poglavju pripomniti sledeče: Naloga likvidature je, da ugotavlja pravilne zneske, ki se naj izplačujejo, in to v vsakem slučaju, v pozitivnem in negativnem. To načelo poštenosti mora veljati tudi za naše zadruge. Vsekakor se ne sme več dogajati, da se izplača račun potnih stroškov, kjer se je predlagatelj zmotil v škodo odnosno v združno korist, ali pa da se izplačujejo tako različno opremljeni računi, kot sta jih našla revizorja pri izplačevanju potnih. Da nastane v tem oziru red, je treba na podlagi sejnih zapisnikov in sklepov v teh stvareh storiti

nujno revizijo, napisati tabele potnin in določiti likvidatorja, ki bi preračunaval na podlagi tabele predložene račune in ugotavljal zneske, ki naj se izplačujejo na račun potnin in dnevnice. Dalje je treba ugotoviti, ali je bil kdaj storjen sklep, da se nedeljsko delo pri onih, ki so plačani mesečno, računa z dvojno na en dan pripadajočo plačo, ali ni absolutno zadostil samo posebna nedeljska dnevnic, ki bi jo bilo treba šele določiti, toda za vse enako. Določba dvojne nedeljske plače je krivična, zakaj ta dan je za vse enako vreden in ne gre, da dobi eden za nedeljo 125 Din plus 70 Din, nižji uslužbenec, ki je izgubil ravno toliko, če morda ne več, pa dobi, če ima mesečne plače 525 Din 35 Din plus 37.50, torej je razlika 122.50 Din, in vendar pomeni nedelja za uslužbenca nižje kategorije prav toliko, kolikor za člana načelstva. Pri tem poglavju morata dalje revizorja omeniti sledeča dejstva: Vsi člani načelstva obiskujejo stalno vzorčne sejme v Zagrebu, in sicer, če le mogoče ob nedeljah. Vse stroške nosi seveda zadruga, prav tako plača zadruga vsem stalne karte za Ljubljanski velesejm.

Kontrole prodajaln se vrše večkrat prav nesmotreno, ali namenoma ali zgolj slučajno, tega ni moč ugotoviti. Tako je kontrolirala prodajalno v Kranjski gori 21. 1. 23. s. Urbančeva in računala 258 Din, že 3. 2. pa je bil tam s. Jurčič in je stalo 268 Din. Celje je kontroliral s. Vrhunec 30. 4. 23. poleg drugih prodajaln v okolici in je računala 724.50 Din, čez 5 dni, t. j. 3. 5. pa je bil zopet s. Jurčič samo v Celju in je računala 129.50 Din. Takih kratkih presledkov kontrol je več in se zdi revizorjema nepotrebno kupičenje stroškov. Revizije nadzorstva se honorirajo nenormalno po 50 Din, s. Udovc je prejel za revizijo dne 20. 10. 23. 100 D, ali je to za dva dni ali za en dan, tega ni moči iz priloge dognati. S tem bi bilo poglavje o izplačevanju dnevnice in potnin končano, člani nadzorstva pa naj razmišljujejo, da-li so navedena dejstva v korist zadruga ali ne. [Dalje prih.]

NOVE KNJIGE. V „Splošni knjižnici“ so izšli še sledeči zvezki: 14. Dr. K. Engliš - Dr. A. Ogris: Denar, narodnogospodarski spis; 16. Janko Samec: Življenje, pesmi; 17. Prosper Mérimée: Verne duše v vicah, prevel Mirko Pretnar; 18. Jaroslav Vrchlicky: Oporoka lukovškega grajščaka, veselo igra v enem dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač; 19. G. Hauptmann - A. Funtek: Potopljeni zvon, dramska bajka v petih dejanjih. Izmed teh še nismo prejeli v oceno 16. zvezka, kateri pa dozdaj najbrž še ni dotiskan. Zvezki „Splošne knjižnice“ so v splošnem jako zanimivo čtivo in so sposobni razvedriti tudi mračne delavske obraze. Škoda je le, da se zaradi premalokrat izhajajočega lista ne moremo s posameznimi zvezki podrobneje ukvarjati, vendar upamo, da nam bo kdaj tudi na tem polju usoda mila. K temu cilju je treba intenzivnega dela in jeklene vztrajnosti ter požrtvovalnosti!

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje. S pakovanjem in poštnino 3 dvojnatih ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplačila razpošilja: lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg št. 252, Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)
Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

300

Vsem članom SSJ in KDZ naznanjam, da sem preteklo leto otvoril mizarsko obrt. Če bo kak član ali članica potreboval pohištvo ali kakšno drugo stavbinsko ali mizarsko delo, naj se oglasi pri

MARTINU VERBOVŠKU,
mizarju v Boletini št. 19 p. Po-
nikva ob juž. žel.

Postregel bom z domačim blagom, lepo in trpežno izdelanim po naročilu. Za članice in članice SSJ in KDZ 10% popusta.

Prijubljeno, ki jo uživa „Žika“ bolj in bolj, je najboljša priporočila za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydrovka dobra znanka v vsaki hiši, prav tako spoznavajo naše gospodinjice danes, da je mogoče z „Žiko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva. Dobiva se povsod. Kjer je ni, se obrnite na naslov: Pražarna Žika v Ljubljani, Rožna dolina.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija